

چکیده فارسی

زمینه و هدف: باتوجه به نقش منابع انسانی به عنوان سرمایه‌های اصلی در راه نیل به توسعه در زمینه‌های گوناگون چنین تعریف می‌شود که با مقایسه عملکرد کارکنان که یک فرایند مداوم و سازنده فعالیت‌های کارکنان به حساب می‌آید، می‌توان به بررسی کمیت و کیفیت اجرای کار و پیشرفت شغلی منابع انسانی برای بیان عملکرد آنان در مورد شغل و وظیفه مورد نظر در یک دوره زمانی مشخص پرداخت. لذا این مطالعه با هدف ارزیابی مقایسه عملکرد پرستاران طرحی و رسمی شاغل در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام گرفت. به دلیل تفاوت معنادار بین سابقه کاری و سایر شرایط از جمله تفاوت میزان درآمد در بین پرستاران طرحی و پرستاران رسمی و هم‌چنین جلوگیری از زیاد شدن بیش از حد جامعه هدف، جهت تمرکز بهتر بر روی نتایج حاصل و تعداد مطالعات کمی که میان این دو گروه صورت گرفته است، تصمیم بر آن شد که این دو گروه با یکدیگر مقایسه شوند.

مواد و روش‌ها: تحقیق حاضر از نظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی است. از نظر گردآوری داده‌ها، میزان نظارت و درجه کنترل متغیرها و قابلیت تعمیم از نوع توصیفی-پیمایشی و با استفاده از ابزار پرسشنامه انجام شد. جامعه آماری مورد مطالعه، کلیه پرستاران رسمی و طرحی در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بودند. از روش نمونه‌گیری ساده جهت تعیین نمونه با استفاده از فرمول آماری کوکران استفاده شد. ابزار مطالعه پرسشنامه عملکرد سازمانی هرسی و گلداسمیت (با ۷ بُعد که شامل توانایی ۴ سوال؛ وضوح ۷ سوال؛ کمک ۵ سوال؛ مشوق ۶ سوال؛ ارزیابی ۹ سوال؛ اعتبار ۶ سوال؛ و محیط ۵ سوال)، مدل اچپو با طیف ۵ گزینه ای لیکرت و میزان آلفای کرونباخ آن ۰/۸۴ بود و حداقل نمره کل ۴۲ و حداکثر آن ۲۱۰ می‌باشد (بعد توانایی: حداقل ۴ و حداکثر ۲۰؛ وضوح: حداقل ۷ حداکثر ۳۵؛ کمک: حداقل ۵ و حداکثر ۲۵؛ مشوق: ۶-۳۰؛ ارزیابی: ۹-۴۵؛ اعتبار: ۶-۳۰ و محیط: ۵-۲۵). روایی صوری و محتوای این ابزار به وسیله متخصصان قابل تایید گزارش شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی با نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ (آزمون‌های T دو گروه، میانگین و انحراف معیار) بهره گرفته شد.

یافته‌ها: میانگین میزان توانایی و تسلط علمی گروه اول (پرستاران رسمی) برابر با $0/45160 \pm 12,5241$ و گروه دوم (پرستاران طرحی) برابر با $0/5073 \pm 15,2584$ است و تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند ($P\text{-value}=0/001$). میانگین درک و آگاهی نسبت به کار (پرستاران رسمی) برابر با $0/63069 \pm 20,8539$ و (پرستاران طرحی) نیز برابر $0/44384 \pm 25,9587$ و تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند ($P\text{-value}=0/001$). میزان همکاری (پرستاران طرحی) $0/35320 \pm 21,4118$ و گروه دوم (پرستاران رسمی) نیز برابر با $0/40117 \pm 16,4029$ است و تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند ($P\text{-value}=0/001$). میانگین میزان انگیزه و تمایل شغلی در بین (پرستاران طرحی) برابر با $0/50296 \pm 27,5058$ و برای (پرستاران رسمی) برابر با $0/62714 \pm 20,3061$ است و تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند ($P\text{-value}=0/001$). میانگین میزان مسئولیت‌پذیری شغلی در بین گروه (طرحی) برابر با $0/19752 \pm 44,8715$ و برای گروه (رسمی) برابر با $0/44849 \pm 38,2961$ است و تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند ($P\text{-value}=0/001$). میانگین میزان رعایت حقوق پرسنلی در (پرستاران طرحی) برابر با $0/38940 \pm 18,2889$ و برای گروه (پرستاران رسمی) برابر با $0/47488 \pm 25,3491$ است و تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند ($P\text{-value}=0/001$). میانگین میزان عوامل محیطی موثر در ارتباط با فعالیت در بین گروه (رسمی) برابر با $0/32613 \pm 14,3960$ و برای گروه دو (طرحی) برابر با $0/83927 \pm 18,5780$ است و تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند ($P\text{-value}=0/001$).

نتیجه‌گیری: میزان عملکرد شغلی دو گروه پرستاران طرحی و رسمی در هفت بُعد مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت. نتایج نشان داد که دو گروه در هر هفت بُعد دارای اختلاف معناداری باهم هستند به این معنی که (میزان توانایی و تسلط علمی، میانگین درک و آگاهی نسبت به کار، میزان همکاری، میزان انگیزه و تمایل شغلی، میزان مسئولیت‌پذیری شغلی، میزان عوامل محیطی موثر در ارتباط با فعالیت) در گروه طرحی بیشتر از گروه رسمی بوده است و تنها در بُعد (میزان رعایت حقوق پرسنلی) میانگین گروه رسمی بیشتر از گروه طرحی بوده است. در تبیین این یافته‌ها با احتمال می‌توان گفت که شاید در گروه رسمی به علت بار کاری زیاد یا تعداد ناکافی بودن نیروی لازم در هر بخش، یا تعداد زیاد بیماران، میزان عملکرد آنها پایین بوده باشد. از طرفی می‌توان گفت که عدم اشتغال قطعی پرستاران طرحی شاید دلیلی برای افزایش انگیزه آنان در بخشها و اثبات توانایی و انگیزه شان باشد.

کلیدواژه‌ها: عملکرد شغلی، پرستاران، بیمارستان، پرستاران طرحی